

Monialaisen yhteistyön nuorisolain mukainen säädöspohja

Monialaisesta yhteistyöstä säädetään nuorisolain (1285/2016) 9 §:ssä. Yhteistyön varmistamiseksi kunnassa on oltava paikallisten viranomaisten monialaisen yhteistyön yleistä suunnittelua ja toimeenpanon kehittämistä varten ohjaus- ja palveluverkosto tai muu vastaava yhteistyöryhmä. Verkostolla pyritään parantamaan nuorille suunnattujen palvelujärjestelmien keskinäistä toimivuutta ja vaikuttavuutta.

Monialaisen yhteistyön pakollisena toimintamuotona on ohjaus- tai palveluverkosto tai muu vastaava yhteistyöryhmä. Sen kokoonpanosta ei ole kuitenkaan tarkemmin lailla säädetty. Tarkoituksena on, että verkostoon kuuluisi tarpeen mukaan opetus-, sosiaali- ja terveys- ja nuorisotoimien sekä työ-, poliisi- ja puolustushallinnon edustajat. Verkostossa voisi olla edustettuina myös muita viranomaisia, esimerkiksi kunnan kulttuuri-, liikunta- ja kirjastotoimi. Jos kunnassa järjestetään nuorten työpajatoimintaa ja etsivää nuorisotyötä, on näiden tahojen edustajien tarpeellista olla mukana verkostossa. Myös yhteistyö paikallisesti perusopetuksen jälkeistä koulutusta järjestävien tahojen kanssa on tärkeää.

Verkoston tai muun yhteistyöryhmän tulee toimia vuorovaikutuksessa nuorisoalan järjestöjen, seurakuntien ja muiden nuorten palveluja tuottavien yhteisöjen kanssa.

Halutessaan kunnilla, kahdella tai useammalla kunnalla, voi olla yhteinen verkosto tai ryhmä. Kunnat voivat myös yhdistellä eri kohderyhmille suunnattuja verkostoja haluamallaan tavalla. Olennaista on se, että verkostolle tai ryhmälle on annettu tehtäväksi nuorisolailla monialaiselle yhteistyölle säädetty tehtävät.

Verkoston tai vastaavan yhteistyöryhmän kohderyhmänä ovat kaikki kunnassa asuvat nuoret. Verkosto tai ryhmä ei käsittele yksittäistä nuorta koskevia asioita. Nuorisolaissa nuorilla tarkoitetaan alle 29-vuotiaita.

Verkoston tai muun vastaavan yhteistyöryhmän lakisääteisenä tehtävänä on: 1) koota tietoja nuorten kasvu- ja elinoloista sekä arvioida niiden pohjalta nuorten tilannetta paikallisen päätöksenteon ja

suunnitelmien tueksi; 2) edistää nuorille suunnattujen palvelujen yhteensovittamista, yhteisiä menettelytapoja nuoren palveluihin ohjaamisessa sekä tiedonvaihdon sujuvuutta; 3) edistää yhteistyötä nuorisotoiminnan toteutumiseksi.

Verkoston tai ryhmän tarkoituksena ei ole kuitenkaan tehdä päällekkäistä työtä muualla lainsäädännössä edellytettyjen velvoitteiden kanssa vaan hyödyntää jo olemassa olevaa tietopohjaa nykyistä laajemmin. Koottuja tietoja voidaan hyödyntää myös alueellisessa ja valtakunnallisessa päätöksenteossa.

Useiden kuntien yhteinen verkosto tai ryhmä voi helpottaa valtion paikallis- tai aluehallinnon eli työ-, poliisi- ja puolustusviranomaisten sekä hyvinvointialueiden toimijoiden osallistumista verkostotyöhön. Toimiva yhteistyö luo puitteet sille, että eri viranomaisten palveluista voidaan rakentaa nuorten tarpeita vastaavia palvelukokonaisuuksia ja yhtenäisiä käytänteitä.

Hyvinvointialueiden perustaminen muutti monialaisen yhteistyön toteuttamista sosiaali- ja terveystieteiden kanssa

Hyvinvointialueuudistus synnytti uudenlaisia yhdyspintoja ja yhteistyötarpeita myös nuorten palvelukokonaisuuksiin. Kuntien ja hyvinvointialueiden roolit ja tehtävänjako eri yhdyspinnoilla on ollut uudistuksen alkuvuosina osin epäselvä. Alueilla on luotu erilaisia rakenteita ja toimintamalleja yhteistyön toteuttamiseksi. Erityisesti vastuunjaon määrittelyssä on ollut haasteita hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen, joka on lain mukaan niin kuntien, kuin myös hyvinvointialueiden tehtävä. (Niemi (toim.) 2024 [Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tehtävät kunnissa](#)). Nuorten palveluihin kohdistuvaa määrittelytyötä on mahdollista edistää monialaisissa ohjaus- ja palveluverkostoissa.

Hyvinvointialueilla ei ole ollut uudistuksen alkuvaiheessa kaikilla alueilla mahdollisuuksia osallistua verkostotyöskentelyyn aktiivisesti. Tämä on myös näkynyt nuorisolain 9§ mukaisten ohjaus- ja palveluverkostojen työskentelyssä. Kuntien ja hyvinvointialueiden edustajien on tärkeää käydä keskustelua ja sopia yhdessä verkostotyöskentelyn käytännöistä. Kuntaliiton Ysipykälä-hankkeen yhteydessä on mm. pilotoitu monialaisia seminaareja sekä teematapaamisia esimerkkinä uusista työskentelytavoista.

Nuorten monialainen ohjaus- ja palveluverkosto yhdyspintana TE-uudistuksessa

Osana TE-palvelut 2024- ja KOTO24 -uudistusten toimeenpano-ohjelmaa työ- ja elinkeinoministeriön asettama SOTE-yhdyspinnat työryhmä on laatinut kansalliset suositukset yhdyspintojen rakentamiselle. Yhdyspintojen rakentamisen keskiössä on tunnistaa alueen yhdyspintojen jo olemassa olevat ja tarvittavat yhteistyörakenteet, kuten esimerkiksi yhteistyöverkostot, yhteistyöfoorumit ja yhdyshenkilöt sekä kuvata yhdyspintojen ydintoimijat ja kumppanuusverkosto. (Valtioneuvosto 2024. [Kansalliset suositukset yhdyspintojen rakentamiseen alueille.linkki toiseen palveluun](#)) TE24-uudistuksen myötä (Laki työllistymisen monialaisesta edistämisestä 16 §) mukaan työvoimaviranomaisen tehtävänä on järjestää toimintaedellytykset nuorten työllistymistä edistävälle monialaisen tuen yhteispalvelulle. Työvoimaviranomaisen on laadittava arvio alueensa nuorten monialaisen yhteistyön tarpeesta. Tämän arvion tekemisessä voidaan hyödyntää monialaista ohjaus- ja palveluverkosta.

Palvelutarvetta arvioitaessa tulee huomioida alueen työmarkkinatilanne sekä kuulla yhteispalvelun palvelujärjestäjiä ja yhteistyötahoja. Monialainen ohjaus- ja palveluverkosto voi olla tuottamassa tietoa arviointia varten. (Valtioneuvosto 2024.) Lisätietoja nuorten monialaisen tuen yhteispalvelun järjestämisestä voi lukea TE-palvelut 2024-uudistuksen toimeenpanon käsikirjasta luvusta 5.3.3. ([TE-palvelut 2024-uudistuksen toimeenpanon käsikirja](#))

Ysipykälä -nuorisolain mukaisen monialaisen yhteistyön kehittäminen kunnissa

Kuntaliiton Ysipykälä-hanke tukee kuntia monialaisen yhteistyön kehittämistä nuorisolain pohjalta. Hankkeen kautta järjestetään avoimia koulutustilaisuuksia ja teemallisia iltapäiväkahvitilaisuuksia. Lisäksi hankkeesta tuotetaan podcastia ja julkaistaan työkaluja nuorisolain ysipykälän mukaisen monialaisen yhteistyön kehittämisen tueksi. Hanke tarjoaa myös kohdennettua tukea ennakkoon valituille kummikunnille. Hankkeen materiaalit ja lisätietoja [ysipykälästä](#).

SUOMEN KUNTALIITTO

Hanna Tainio
varatoimitusjohtaja

Heta Malinen
projektipäällikkö